

IX.

SPECIFIKA PÉČE O OSOBY S OMEZENOU SVÉPŘÁVNOSTÍ

ANOTACE:

Při práci s osobami se zdravotním postižením, omezením svéprávnosti nebo jen pod opatrovnictvím vznikají navazující otázky, kdy nejen opatrovníci, ale i sociální pracovníci řeší např. otázky práva volit a povinnosti ostatních pracovníků, opatrovníků jim toto právo zprostředkovat.

V rámci práce s rodinami je často řešena situace, kdy se žena s omezenou svéprávností může stát matkou, ale nejsou vyjasněné postupy, jak je to s jejím rodičovstvím. Zpravidla s tím má starost nejen pracovník sociálního odboru, ale také sociální služby, kde matka pobývá, ale i pracovník sociálně-právní ochrany dítěte a v konečném důsledku i opatrovník matky.

Velmi často se prolíná sociální práce a opatrovnictví v každodenním životě a není vyjasněno, co kdo může dělat, za co odpovídá, jaké jsou možnosti a práva osob, které mají více, či méně omezenou svéprávnost.

V mnohých případech sociální pracovníci brání uživatele před opatrovníkem, nebo opatrovník opatrovance před službou. A přestože by mělo docházet ke kooperaci a pomoci, mnohdy ani jedna strana neví, jaké je nejvhodnější řešení. Proto je potřeba si vysvětlit praktické otázky spojené s člověkem, který sám nemůže rozhodovat, a buď pobývá v sociální službě, nebo žije ve svém sociálním prostředí.

CÍL PROGRAMU:

Účastník programu by měl získat dostatek informací, aby si v rámci profesní péče o osobu s omezenou svéprávností (u výkonu veřejného opatrovnictví na obci) byl schopen „najít své místo“ v účinné pomoci. Měl by být schopen osobě napomáhat i v tradičních a méně tradičních záležitostech jejího života. Aneb – měl by umět řešit, co život přináší. Opatrovník na obci by měl být profesionálem a měl by být schopen účinné spolupráce s pracovníky ostatních profesí, kteří se pohybují kolem opatrovance, aby byla zajištěna profesionální péče o osobu s omezenou svéprávností, která již není schopna svá práva a povinnosti plnit samostatně.

Určeno hlavně pro opatrovníky (starosty, veřejné na obci) a sociální pracovníky – aneb od všeho kousek a co se nevešlo do předchozích přednášek, ale přesto to řešíme.

NÁPLŇ:

Občanský průkaz a osobní doklady

- získání, **povinnost držení**, prokázání totožnosti
- ochrana, **uložení**
- zneužití

Volební právo

- právo volit
- právo být volen
- **povinnost zajistit průkaz totožnosti**, voličský průkaz

Manželství a rodičovství

- antikoncepce (formy aplikace), početí, **práva těhotné, určení otcovství**
- rodičovská odpovědnost, vyživovací povinnost
- **právo dítěte vs. právo matky** (v rámci výkonu sociální práce na obci a opatrovnictví)
- manželství kdy ano, kdy ne; práva a povinnosti v manželství
- rozvod
- společné jmění manželů (zneužití pro tvorbu dluhů bez vědomí druhého, na jméno druhého)

Úmrtí a dědictví

- **právo závěti a odkazu, vydědění**
- právo dědit, výhrada soupisu majetku
- právo odmítnout dědictví
- **postup opatrovníka (příp. v návaznosti na úmrtí v sociální službě) po smrti opatrovance**
- pohřeb, náklady a kvalita pohřbu, naplnění přání zemřelého
- finanční prostředky na účtu třetí osoby (např. obce), jak s nimi nakládat (vypravení pohřbu, neoprávněně přijatý důchod – povinnost vrácení)

Spis a výkaznictví

- náležitosti opatrovnického spisu
- zpráva opatrovníka k soudu
- **příkazní smlouva ve vztahu k sociálním službám (závazek opatrovníka)**
- vykazování služby opatrovníkovi, opatrovník službě
- povinnost revidování uzavřených smluv před opatrovnictvím, bez nutnosti jejich zrušení a znovuzavření

Informace, osobní údaje

- nahlížení do spisu; informování rodiny, přátel
- spolupráce – předávání informací

Povinnosti dalších subjektů

- **musí právník na obci pomáhat s činností pro opatrovance**
- oprávnění účetní při správě opatrovancova jmění

Bydliště

- změna a schvalování změny
- **bydliště vs. trvalý pobyt**
- práva plynoucí z bydliště (poplatky, osvobození, místní příslušnost pro dávky)

Působnost v opatrovnictví

- pravidla pověření výkonem veřejného opatrovnictví (podle zájmů opatrovance, bydliště, trvalý pobyt), přání opatrovance a jeho vliv na výběr veřejného opatrovníka
- přesun veřejného opatrovnictví, veřejnoprávní smlouva

Pravomoci a omezení opatrovníka, opatrovance

- samostatné jednání opatrovance
- samostatné jednání opatrovníka
- jednání opatrovníka se souhlasem opatrovnické rady
- **jednání opatrovníka se souhlasem soudu**